

ASIA Tampereen pysäköinninvalvonnan katutarkastajan menettely

Kantelija on oikeuskanslerille 14.1.2017 osoittamassaan kirjoituksessa arvostellut Tampereen kaupungin pysäköinninvalvonnan katutarkastajan lähettämän sähköpostin asiallisuutta. Lisäksi kantelija on arvostellut pyydetyn asiakirjan toimittamatta jättämistä.

SELVITYS

Tampereen kaupunki on antanut selvityksensä asiasta 20.2.2017.

Jäljennös Tampereen kaupungin antamasta selvityksestä on toimitettu kantelijalle Tampereen kaupungin toimesta, mikä ilmenee kantelijan oikeuskanslerinvirastoon 17.8.2017 toimittamasta lisäkirjoituksesta.

RATKAISU

Perustuslain 108 §:n 1 momentin mukaan oikeuskanslerin tulee valvoa, että tuomioistuimet ja muut viranomaiset sekä virkamiehet, julkisyhteisön työntekijät ja muutkin julkista tehtävää hoitaessaan noudattavat lakia ja täyttävät velvollisuutensa.

Menettely asiakirjapyyntöön vastaamisessa

Perustuslain 12 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu. Jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta ja tallenteesta.

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viran-

omaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (jäljempänä julkisuuslaki) 14 §:n 3 momentin mukaan jos virkamies kieltäytyy antamasta pyydettyä tietoa, hänen on:

- 1) ilmoitettava tiedon pyytäjälle kieltäytymisen syy;
- 2) annettava tieto siitä, että asia voidaan saattaa viranomaisen ratkaistavaksi;
- 3) tiedusteltava asian kirjallisesti vireille saattaneelta tiedon pyytäjältä, haluaako hän asian siirrettäväksi viranomaisen ratkaistavaksi; sekä
- 4) annettava tieto käsittelyn johdosta perittävistä maksuista.

Julkisuuslain 33 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallintolain 8 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkailleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin. Neuvonta on maksutonta.

Oikeus saada perustelu päätös ja hakea päätökseen muutosta ovat hyvän hallinnon keskeisiä oikeusturvatakeita. Ylimpien laillisuusvalvojien ratkaisukäytännössä on katsottu, että julkisuuslain 14 §:n 3 momentissa säädetty menettely ja oikeus saada asiakirjapyyntöön muutoksenhakukelpoinen päätös soveltuu myös tilanteissa, joissa viranomaisella ei ole pyydettyä asiakirjaa. Näin ainakin silloin, kun pyydetyn asiakirjan olemassaoloa ei voida pitää pois suljettuna.

Tampereen kaupungin antaman selvityksen mukaan kantelija on 1.12.2016 pyytänyt pysäköinninvalvojaa toimittamaan asiaansa liittyvän aineiston. Hänelle on 8.12.2016 toimitettu kopiot asiakirjoista. Kantelija on 14.12.2016 pyytänyt asiansa ”diarion-päiväkirjan-tapahtumaluettelon”. Saadun selvityksen mukaan kaupungin pysäköinninvalvonta ei pidä diarioria oikaisuvaatimusasioihin liittyen. Selvityksen mukaan kantelijalle on 8.12.2016 toimitettu kaikki hänen pyytämänsä tiedot.

Kantelukirjoituksen ja saadun selvityksen perusteella Tampereen kaupunki ei ole menetellyt jälkimmäisen asiakirjapyyntöä käsitellessä julkisuuslain 14 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla.

Asiallisen kielenkäytön vaatimus

Kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 17 §:n 2 momentin mukaan viranhaltijan on käyttäydyttävä asemansa ja tehtävänsä edellyttämällä tavalla.

Hallintolain 9 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on käytettävä asiallista, selkeää ja ymmärrettävää kieltä. Hallituksen esityksen (HE 72/2002 vp) mukaan kielenkäytön asiallisuus merkitsee muun muassa sitä, ettei hallinnon asiakkaaseen kohdisteta loukkaavia tai väheksyviä sanontoja.

Ylimpien laillisuusvalvojien ratkaisukäytännössä on katsottu, että asiallisen kielenkäytön vaatimus koskee kaikkea viranomaistoimintaa, myös virkamiesten välistä kirjeenvaihtoa asiakkaan asiassa.

Kantelija on saanut asiakirjaa tiedusteltuaan Tampereen kaupungin pysäköinninvalvonnassa työskentelevältä katutarkastajalta seuraavansisältöisen sähköpostiviestin: ”Pitääkö näinkin vanhaan asiaan, joka on hyväksytty toimittaa ton sällin vaatimat tiedot?”. Tampereen kaupungilta saadun selvityksen mukaan viranomaisen sisäiseksi tarkoitettu viesti on lähetetty vahingossa kantelijalle. Katutarkastaja on virheen huomattuaan lähettänyt sähköpostiviestin sen oikealle vastaanottajalle. Viesti on ilmeisesti korjattu tällöin asiallisempaan muotoon.

Katutarkastajan sähköpostiviestissään käyttämää ilmaisua ”ton sällin” ei voi pitää asiallisena.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Kiinnitän Tampereen kaupungin huomiota julkisuuslain 14 §:n 3 momentin soveltamisesta ja kielenkäytön asiallisuuden vaatimuksesta edellä esittämäni. Lähetän tässä tarkoituksessa jäljennöksen päätöksestäni Tampereen kaupungille.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Kimmo Hakonen

Oikeuskanslerinsihteeri

Henna-Riikka Välinen